

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Eruditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiæ Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

De triplici dolore in Christo, scilicet in sensu exteriori, in appetitu sensitivo interiori, & in ratione tam inferiori, quàm superiori. Cap. XXVII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

vellet illud, quod Deus ordinavit eam velle. Unde Christus obtulit conformitatem subiectionis, ostendens, se velle divinae voluntati subesse, subdens: *Sed sicut tu*. Similiter appetitus sensitivus in Christo non discordabat a voluntate deliberativa rationis in aliquo, quamvis non appeteret id, quod voluntas deliberativa volebat, sed penam & mortem corporis refugiebat, quam illa volebat; quia quod refugiebat, ad imperium voluntatis deliberativae refugiebat, & contrarium appetebat, quia per hoc in Christo maior pressura dolorum, & angustiarum refurgebat, nec tamen per talem motum contrarium voluntatis rationis naturalis, & appetitus sensitivi retardabatur in aliquo, vel impediebatur appetitus deliberativae voluntatis. Hinc in Christo (secundum Bonaventuram super 3. lib. Sententiarum) dolor & tristitia non solum ad partem inferiorem rationis pervenerunt, sed usque ad portionem superiorem se extenderunt: ita quod tota illa anima benedicta patere-tur cum corpore, ut sic tota peccatrix anima curaretur, quamvis etiam in anima Christi secundum supremam partem rationis fuerat gaudium fruitionis. Et hoc teneatur tanquam verum, quamvis difficile sit ad intelligendum, qualiter in anima Christi secundum eandem potentiam, & eundem statum potentiae fuerit immensus dolor, & immensum gaudium, nec dolor superueniens discontinuaverit gaudium, nec contrario, ut videbitur infra.

De triplici dolore in Christo, scilicet in sensu exteriori, in appetitu sensitivo interiori, & in ratione tam inferiori, quam superiori. Cap. XXVII.

Dixi: *Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius*. De dolore Christi, quem habuit in passione sua, prosequendo, Sciendum (quod secundum Richardum super 3. lib. Sententiarum) in Christo fuit triplex dolor, & quilibet eorum, licet non fuit maximus simpliciter, eo quod dolor damnatorum sit maior, (ut etiam sentiunt Thomas & Bonaventura, & alij) fuit tamen maximus inter omnes dolores huius vitae, & omnes hi dolores unam causam privativam maioris intensiois habebant, quia vires inferiores a superiori portione non recipiebant aliquam mitigationem, quae multum in alijs Sanctis alleviabat dolores virium inferiorum, quod est divina dispensatione factum. Nam quia Christus venerat ad curandum dolores nostros, dolorem intentissimum assumere voluit, ut
verifi-

verificaretur illud propheticū: *Verè dolores nostros ipse portauit.* Cum enim secundum Hubertinum, in cæteris electis Dei, propter amorem diuinum decertantibus, influxus diuini dulcoris ferè totam supportauit, & temperauit illati doloris vehementiam, solus ipse Iesus, quantum ad hoc, præter cæteros in passionibus est derelictus, vt tam immense pateretur sine aliquo refrigerio, quantum illa natura passibilis pati poterat. Et hunc sensum tangit Glossa super librum Leuiticum, loquens de hirco emissario: *Tempore, inquit, passionis Christi, diuinitas in cælum abiisse dicitur, non quidem locū mutans, sed virtutem cohibens, vt possent impij contummare passionem.* Et hæc poena derelictionis fuit ei grauior omnibus alijs pœnis, quinimò sine hac nulla fuisset ei poena. Quæ profectò derelictio sumpsit initiū, vt rationaliter creditur, cum præ angustia spiritus sudorem emisit sanguineū, in egressu animæ eius superbenedictæ terminanda. Et hoc ostendit, cum dixit: *Deus meus, Deus meus, vt quid me dereliquisti?* Quod verbum secundum Hubertinum, excelsiū præ tendit amorē, quia cum eadem sit derelictio & expositio Patris & Filij, non videtur aliud dicere Patri: *Vt quid dereliquisti me?* quàm respectu reciproco super amorem cōuerti, & admirari, ac alijs admirabilem proclamare stupendam sui expositionem ad tam horribile genus mortis pro sic impijs & ingratis, cuius nulla ratio potest assignari, quàm sua inestimabilis charitatis incomprehensa mensura. Primus igitur dolor Christi fuit in sensu exteriori, qui maximus fuit in genere suo, tum propter vehementissimum sensum læsionis corporis. (Nam propter magnā æqualitatem & nobilitatē complexionis, sensus tactus fuit in eo viuacissimus. Vnde sicut nullus potest ei æquari, nec in æqualitate complexionis, nec in viuacitate sensus, sed illius dolor sensibilis tam exterior q̄ interior fuit omnium dolorum acutissimus.) Tum etiam, quia patiebatur in membris maximè sensibilibus, scilicet in manib⁹ & pedibus, vbi est magna neruorum abundantia, in quibus maximè viger sensus tactus. Mors enim in cruce confixi iudicatur acerbissima, quia talis configitur in locis maximè neruosis, & sensibilibus, & pondus corporis pendentis auget continuè vim doloris, quāuis illud genus mortem protrahat pendentis. Tum denique, propter vniuersalitatē doloris, quia passus fuit per totum corpus, vt à *planta pedis vsq; ad verticem capitis non esset in eo sanitas*; quod tandem erat in cruce sic extensum, quòd dinumerari poterant *omnia ossa eius*: qui dolor continuabatur

Isaia 53.

Leuit. 6.

Lucæ 22.

Matth. 27.

I.
Christi primus dolor sensus exterioris.

Isaia 1.

Psal. 21.

L batur

batur per suspendiū in crucetribus horis, vt copiosa fieret redemptio, & suae charitatis perfectissima exhibitio. Cuius etiam doloris magnitudinem ex hoc colligere possumus, quia Christus ex sola memoria iam imminētis passionis, praecordis angustia, sudorem emisit sanguineum. Vix enim credibile foret alicui viuenti, quales angustias natura delicata mortem horrendo perferens, cum tam crudelia supplicia sibi iam imminere cognouit. In cuius argumentum dixit: *Tristis est anima mea usque ad mortem*: quia tristitia illa tantum erat intensa, quantum esse poterat citra mortē. Vbi nunc es, o fidelis sponsa, iam imagine Dei tui nobiliter insignita? Velis, obsecro, Christo Iesu pro tua salute suppliciter oranti, sudanti, gementi, lachrymanti, & agonizanti, fideliter assistere. Noli dormire illi, qui non dormiuit tibi, sed in corde tuo collige guttulas sanguinis sui, quas pro te sudando copiose fudit in terram. Secundus verò dolor fuit in appetitu sensitiuo interiori, qui speciali nomine tristitia dici debet, qui fuit etiā in eo maximus in genere suo: quia nimirum apprehendebat se mori pro inimicis, & ingratis etiā crucifixoribus, qui passionē illam sibi iniuriosissime inferebant. Plus enim tristatur homo de passione sibi iniuste & iniuriose illata, quam de iuste & quasi cōpassiue illata: imò ipsa anima secundum omnes potētias eius & vires inferiores patiebatur, eò quod in singulis animae virib⁹ inferioribus, quae circa tēporalia operatur, aliquid inueniebatur, quod erat causa doloris Christi. Hic tamen sciendum, quod in Christo fuit verus dolor passiōis & cōpassionis, & vterq; dolor fuit intensissimus, quia multū in se doluit, & multū in nobis condoluit, & vterq; dolor fuit in sensualitate, & ratione, sed ordine permutato. Nam dolor passionis, & carnis prius attingebat animā secundum sensualitatē, & deinde secundum alias vires. Dolor verò compassionis primò fuit in ratione, & ex ratione redundabat in sensualitate. Nam sicut ratione nostra dolente pro peccatis, gemit & lachrymatur sensualitas: sic & Christus, quia multum pro peccatis doluit etiam de peccatis nostris fleuit. Veruntamē dolor compassionis in Christo fuit multū intensior, quam dolor passionis: quia licet in eo magna fuerit causa dolēdi in sensualitate, propter separationē animae eius à carne, & magna dispositione ad dolēdū propter optimā complexionē. (Nam corpus eius optimē fuit complexionatum, utpote sancti Spiritus operatione miraculose formatum) ideo sicut illa, quae per Christum facta sunt, miracula potiora sunt, (vt dicit Chrysolomus de vino, in quod

aquam

Luca 22.

Matt. 26.

II.
Dolor sensu interioris.

Luca 23.

Compassio maior passionis.

Ioa. 2.

aquam Christus conuertit in nuptijs) sic etiam eius corpus: & ideo maxime viguit in eo sensus tactus, ex cuius perceptione sequitur dolor. In dolore tamen compassionis, amplior erat ratio dolendi, propter in honorationem Dei, & nostram à Deo separationem. Erat etiam maior dispositio ad condolendum propter dilectionis immensitatem. Nam quanto maior dilectio, tanto maiores sunt plagæ compassionis. Hinc Christi compassio multò plus excessit aliorum compassionis, quàm passio passionis, sicut in eo fuit maior excellentia dilectionis, quàm passionis, respectu aliorum, licet utrobique multum excederet. Tertius denique dolor Christi fuit in portione partis intellectiue tam inferiori, quàm superiori, qui dicitur dolor compassionis. Qui dolor (vt dictum est) ex ratione redundauit in sensualitatem. Et in genere suo fuit dolor maximus, maiorque prædictis duobus doloribus. Pro quo notandum, quòd secundum Bonauenturam super 3. Sententiarum, Christi passio non tantum peruenit ad inferiorem rationem, sed etiam extendit se ad superiorem portionem; quia sicut anima nostra ex coniunctione sui ad corpus infectum tota corrumpitur, & inficitur secundum omnem sui vim, & omnem partem tam superiorem, quàm inferiorem: sic anima Christi ex coniunctione sui ad corpus patiens, & afflictum, tota affligebatur & patiebatur, vt sic tota peccatrix anima curaretur. Hinc in Christo fuit dolor & passio, etiam secundum supremam partem rationis, quamuis & in ea fuit gaudium fruitionis. Et hoc teneatur tanquam verum, quamuis difficile sit ad intelligendum, qualiter in anima Christi secundum eandem potentiam, & eundem statum potentie fuit dolor, & gaudium. Nec dolor superueniens discontinuauit gaudium, nec contra: sed simul fuerunt, nec (quod maius est) dolor intensissimus fecerat gaudium minus esse perfectum: & hoc ideo, quia Christus viator erat & comprehensor, ita quod viatoris cognitio non impediabat cognitionem comprehensoris, nec affectio affecti- onem: quod erat in Christo singulare officium mediatoris, quo debebat experiri diuina & humana. Vnde sicut simul & semel perfecte conuerti poterat ad Deum & ad nos, ita quòd vna illarum conuersionum alteram non impediabat, vel retardabat, sic secundum eandem partem animæ simul & semel gaudere potuit in Deo, & compati corpori suo, sic quòd nec dolor à gaudio, nec gaudium à dolore pateretur aliquam diminutionem, vel remissionem. Sicut enim in penitente videmus, quod simul dolo- ret, & de dolore gaudet: sic anima Christi secundum naturam com-

III.

Dolor in parte intellectu.

patiebatur corpori patienti, quæ tamen de illa passione lætabatur. Et hoc maxime verum est de gaudio fruitionis. Quamvis enim omnes animæ potentia ipsius Christi patiebatur ex parte sui subiecti, quia potentia radicantur in essentia animæ, ad quam perueniebat passio corpore passio: tamen ratio superior in eo non patiebatur ex parte sui obiecti, scilicet Dei, qui non erat animæ Christi causa doloris, sed delectationis & gaudij, ita quod tota anima Christi secundum essentiam fruebatur, in quantum erat subiectum superioris partis animæ, cuius est frui, diuinitate, vt sicut passio ratione essentia attribuitur superiori parti animæ ita e conuerso, fructio ratione superioris partis animæ attribuitur essentia. Veruntamen anima Christi nõ fruebatur tota secundum omnes eius potentias, nec quidem directè, quia fructio non potest esse actus cuiuslibet partis animæ, nec per redundantiam, quia cum Christus erat viator, non fiebat redundantia gloriæ à superiori parte in inferiorè, nec ab anima in corpus, sicut e contra, nec superior pars animæ per inferiorè partem impediatur circa illud, quod est sibi proprium, ita quod Christo patiente, superior pars animæ perfecte fruebatur.

Vt magnus fuerit dolor Christi, propter magnitudinem & multitudinem nostrorum peccatorum: quia quodlibet mortale sibi fecit in corde quasi quinque vubiera. Cap. XX VIII.

Dolor maximus in anima Christi.

D*Ixi: Ascendam in palmam, & apprehendam fructus eius.* Quia Christus omnes passiones & dolores assumpsit voluntarie propter finem humanæ liberationis à peccato, ideo tantam quantitatem dolorum assumpsit, quæ magnitudini fructus exinde sequeris esset proportionata. Nam quia non solum potestate, sed etiam iustitia genus humanum à peccatis liberare voluit, ideo non solum attedit, quantam virtutem eius dolor haberet ex adiuncta diuinitate, sed etiam quætus dolor sufficeret secundum humanam naturam ad tantam satisfactionem. Veruntamen quamvis maximam assumpsit tristitiam, non tamen excedentem rationis regulam, licet eius dolor, & passio totam occuparet animam ratione suæ essentia: eò quod tota animæ essentia corpori coniungitur, ita quod est tota in toto, & tota in qualibet eius parte: & ideo corpore patiente, & disposito ad separationem ab anima, patiebatur anima tota. Et quia vnio naturæ diuinæ & humanæ facta est in persona &